

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LI (45)

Štev. (Nº) 34

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

3 de septiembre - 3. septembra 1992

Jasna beseda

Slovaški kardinal Jan Hryzostom Korec SJ, škof iz Nitre, je maševal v bratislavski katedrali v spomin vseh, ki jih je prejšnji komunistični režim izgnal in preganjal. V pridigi je poudaril:

„Moremo živeti pomirjeni s tistimi, ki se kesajo zla, katerega so zakrivali, ki priznajo svojo krivdo in hočejo izraziti spravo tako, da pomagajo graditi novo življenje v svobodi.“

Sprememba družbene ureditve sama na sebi še ni zagotovilo svobode in pravice.“ (Osservatore Romano — tedenska izjava — 14. 8. 1992)

Gornje smernice slovaškega kardinala veljajo povsod, kjer je prej vladal komunizem ter se končno zrušil pod težo zagrešenih krivic in zločinov, za katere noče biti zdaj nihče odgovoren.

Londonska konferenca o Bosni

V četrtek 3. septembra bo pričela v Londonu konferenca predstavnikov iz Slovenije, Hrvaške in Hercegovine, Makedonije in Srbije oz. t. i. „Nove Jugoslavije“. Srbska vojska in četniki so v šestih mesecih večkrat prelomili podpisano premirje z Bosanci in Hrvati in silovito napadali s težkim orožjem in letali bosanska mesta in središča v Posavju ter zasedli v BiH tri četrtine ozemlja, kjer dejansko predstavljajo 32% prebivalstva. V tem področju prevladujejo stotisoči mešanih zakonov Srbov, Hrvatov in muslimanov.

Lahko beremo neredka očitanja v nekaterih svetovnih listih bivšemu zunanjemu ministru Bakerju in lordu Carringtonu ter celo Bushu o njihovih interesih podpreti Beograd pri ozemeljskih interesih v Bosni.

Srbski komunisti (prenovitelji) in desničarsko usmerjeni četniki so zaostriili odnose do beograjskega predsednika vlade inž. Paniča, ki se na londonski konferenci ni strinjal z Miloševićevo idejo „etničnega čiščenja“ v zasedeni Bosni, pristal pa na svobodo bosanske in hrvaške manjšine v

„Novi Jugoslaviji“. Srbska vlada je odločila prepričati Paničevo prisotnost na konferenci v Ženevi. Kakšno stališče bo zavzela srbska opozicija, je uganka.

Washingtonski mednarodni radio je v ponedeljek ponoči prenašal govor novega zunanjega ministra. Ta je silovito napadel Beograd z opominom, da taka Srbija ali „Nova Jugoslavija“ ne more pričakovati, da bi jo sprejeli ES in priznali.

Svetu je znano resno prizadevanje svetega očeta za mir na Balkanu in njegova skrb za usodo katoličanov in muslimanov v srajevski, banjaluški in mostarski skofiji.

Odlični argentinski publicist in razgledani časnikar N. Beladrich navaja v posebnem članki izjave Slovenca dr. Franceta Rodeta, člana vatikanske skofijske komisije, ko je očital svobodnemu svetu najslabše alternative za rešitev bosanske žaloigre.

Po poročilih bodo konferenci v Ženevi verjetno prisostvovali tudi nekateri drugi člani ZN. V splošnem vlada med vsemi malodušje v uspeh konference.

-erne

Sporočilo o državljanstvu

1. Predstavnik Republike Slovenije sporoča osebam, ki jim je bilo po letu 1945 odvzeto državljanstvo, da je rok za vložitev zahteve po vrnitvi slovenskega državljanstva podaljšan za eno leto in bo torej pretekel 25. junija 1993.

Razen prizadetih oseb se lahko prijavijo v omenjenem roku za podelitev državljanstva tudi njihovi otroci, ki so se rodili po odvzemu državljanstva njihovim staršem.

2. Z novim zakonskim predpisom je zdaj tudi razširjena možnost, da pridobijo državljanstvo Republike Slovenije osebe, ki so vsaj po enem od staršev po poreklu slovenske narodnosti, pa jim je državljanstvo kdaj prenehalo ali ga zaradi zgodovinskih okoliščin niso pridobile.

Take osebe lahko zaprosijo za državljanstvo z vlogo in življenjepisom, dokazilom o trajnem viru preživljanja, potrdilom o nekaznovanju in

dokazom o poreklu.

V poznejših navodilih bo pojasnjeno, katere zgodovinske okoliščine se upoštevajo in na kakšen način se naj dokazuje slovensko poreklo.

3. Listine slovenskih oblastev (rojstni, poročni, mrliški listi idr.), ki naj se predložijo v postopkih pred argentinskimi oblastmi, morajo biti v Sloveniji overjena z mednarodnim žigom „Apostille“. Brez tega nimajo veljavnosti. Isto velja za argentinske liste, ki se vlagajo v Sloveniji. Mednarodni žig dajejo ministrstva za zunanje zadeve.

4. Vsa pojasnila in storitve se opravljajo vsak ponedeljek in vsako sredo, razen v praznikih, od 10.30 do 12.00 ure v Slovenski hiši, Ramón L. Falcón 4158, Capital Federal, lahko pa tudi po posebnem dogovoru po telefonu 441-3418.

Božidar Fink
pooblaščenec

Novo vodstvo dnevnika „Slovenec“

V torek, 1. septembra, je najmlajši slovenski dnevnik spet prevzela nova vodstvena ekipa. Glavni urednik je tako postal Jani Virk, dosedanji urednik kulturne redakcije, sicer avtor petih knjig. Virk (rojen 1962) je diplomiral na ljubljanski Filozofski fakulteti iz germanistike in primerjalne književnosti. Mesto odgovornega urednika je prevzel Jože Horvat (1942), ki je doslej vrsto let delal pri dnevniku Delo, kjer je bil tudi urednik kulturne redakcije. Tudi Horvat je diplomiral na Filozofski fakulteti. Pomočnik glavnega in odgovornega urednika pa bo Janez Markeš, dosedanji komentator Slovenca (rojen 1962), ki je diplomiral iz teologije, na Filozofski fakulteti pa zdaj pripravlja magisterij. Od ustanovitve Slovenca je to že četrta sprememba vodstva. Po besedah avtorja članka v Slovencu (P. B.), ki najavlja novo vodstvo, zdaj časopis prevzemajo ljudje, ki bodo sposobni ustrezno odgovoriti na izzive časa. „Po njihovi zaslugi bo Slovenec še korak bliže temu, kar želi biti že od začetka: glasnik slovenske politične pomladi, utrjevalec demokracije in duhovne širine ter pomemben dejavnik pluralizacije slovenskega medijskega prostora,“ piše P. B.

Jani Virk pa v torkovem komentarju

med drugim najavlja, da bo Slovenec sedaj predstavljal protiutež liberalizmu, ki bo „konservativizem, spontan in samoumeven, kot je samoumevno občutje človeka, ki se rajši giblje v ambientu preurejenih gotskih mestnih četrti kot v razčlovečenem hladu blokovskih naselij.“ Hkrati s tem se zavzema za strogo ločitev med nacionalnim interesom in nacionalizmom ter med zavzemanjem za vrednote in fundamentalizmom. Pravi tudi, da geometrija slovenskega političnega prostora ne bo več odvisna od razmerij med komunizmom in antikomunizmom, levičarstvom in desničarstvom, temveč od razmerja med dvema klasičnima evropskima političnima kategorijama, med liberalizmom in konservativizmom. Ob koncu Virk piše: „Prav tako bo časopis Slovenec lahko pomembno zaznamoval devetdeseta leta le, če bo svoj konservativizem ubesedoval z inovativnostjo in stilom, skozi katera bo presevala globina tradicionalnih človeških vrednot. V primerjavi s konkurenco bo lahko za svoj moto vzel verze Edvarda Kocbeka: „Nekega hipa (sem) tako zaostal za silaki, da sem se naenkrat znašel pred njimi.“

Marko Jenšterle
1. septembra 1992

Velike in majhne krivice

Skomine po tuji zemlji in morju so nemoralne, obsodbe nasilnih vojaških posegov kogarkoli, ki si hoče kjerkoli polastiti tuje narodne lastnine, prav tako srbski napad na Dubrovnik in druga hrvaška pristanišča je po mednarodnem pravu zločinski, miniranje obale za pripravo napada in osvajanje zločin. Srbski napad in uničenje zgodovinsko najpomembnejšega in mednarodnim turistom priljubljenega Dubrovnika na hrvaški jadranski obali lahko primerjamo z nasiljem Rimljanov in Benečanov, katerim so Turki stoletja dovoljevali trgovino s svetom, ker so pristali na svojo neodvisnost.

Bosna slovi v Posavini po bogatih zalozgah pšenice, koruze, poseduje bogato živinorejo, sadje, tobak in premog (Breza, Kokanj, Banovici idr.) v Ljubiji železno rudo, boksit, lesno trgovino in črno metalurgijo, katero so Srbi (Banjaluka, Mostar) spremenili v središča svojih napadalnih načrtov in oblasti nad vsemi zveznimi republikami. Pri napadu na Slovenijo so se uračunali, ker niso pričakovali odločne obrambe STO in slovenskega naroda.

Zgodovina večstoletne Bosne je odraz stalnih bojov in uporov proti nasilju — turskemu, madžarskemu, avstrijskemu in srbskemu.

Berlinski kongres je l. 1878 odločil, da Bosno zasede Avstrija, ki jo je l. 1908 priključila dunajskemu cesarstvu. Srbski napad na avstrijskega prestolonaslednika v Sarajevu je izzval prvo svetovno vojno in po razsulu Avstrije bistveno pripomogel k ustvarjanju SHS in Jugoslavije.

Na Dunajskem kongresu se je rodila Sveta alianza. Ta je spremenila zemljevid Evrope. Rusija se je polastila Poljske, Nemčija Saske, Švedske, Pomorjanske, zasedla je

Westfalijo in Porurje, Avstrija Ilirske province, Lombardijo, Benečijo, Tirolsko in Trst.

Nasilja na Balkanu ne bodo prenehala. Srbski narod se bo otrešel komunizma, ki ga nekateri politični lahkomišleci primerjajo celo s francosko revolucijo in bivše Titovine. Časi, ko so bivše zvezne republike vzdrževale 800 tisoč privilegirancev v Beogradu in politično ter socialno izžemale narode za oborožitev z določenimi načrti nadoblasti, so minili.

Skomine po tuji zemlji so zločinske. Razni politiki v svoji oblastizelnosti niso sposobni uvideti dejstva, da obstaja prav na spornem ozemlju nad milijon mešanih zakonov, družin, ki so desetletja živele pod isto streho! Očitanja ES, da se je preneglila s priznanjem BiH so nelogična, nasprotno je zanikanje nepriznanja „nove Jugoslavije“ politično razumljivo.

Slovinci želimo imeti dobro odnose z vsemi sosedi. Zagrebska odločitev, da morajo slovenske trgovske ladje plačati za prehod v odprto Jadransko morje visoke carine, nas moti in boli. Mogoče bi bile sankcije proti HR za uvoz, kar pa bi bilo politično tudi napak.

Majhni grehi so tudi nevarni za dobre odnose. Ka zavračamo krivice-drugih, istih sami ne smemo dopuščati.

Izjava uradnega Zagreba tujemu tisku, da je Slovenija prevzela premalo hrvaških in bosanskih beguncev (nad 80.000) so krivične. V Zagrebu dobro vedo, da je bila Slovenija prva žrtev srbskega napada. Če ga ne bi bilo, brzkone ne bi bilo tisoče mrtvih in dva milijona beguncev. Knjiga o 100 osvojitvenih dneh nam je o srečanju na Briornih odkrila mnogo čudnih dejstev. Majhni grehi navadno povzročajo velike.

Sl. S.

Drobtinice, sladke in žaltave

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Tako vendar enkrat! Dve leti smo čakali, da bi nekdo izmed izobražencev podal oceno knjigi Partizan nekoliko drugače. Tu in tam, zdaj eden drugič drugi, smo nekaj v dopisih drezali in vse skupaj je bilo malo več kakor nič.

Sedaj pa! Hvala vam, p. Lojze Kukovica, hvala tja v daljno Argentino, ker ste se zavzeli in svojemu sobratu, nekdanjemu partizanu in sedaj jezuitu p. Francu Cerarju rahlo „popegljali“ vsaj nekaj robov, ki so se mu nagrbancili v času njegovega partizanjenja.

Oba dopisa: Ob knjigi Franceta Cerarja in dopis Odgovor na odgovor, smo z zadovoljenjem prečitali in za tako lepo razpravljavanje p. Kukovici le čestitamo. Za zaključek je p. Kukovica zapisal: „To naj bi bilo vse. Še in še bi se dalo o tem govoriti, a za bralca, ki hoče razumeti, bo dovolj.“

Ni samo, da je lepo, bilo je tudi nujno, da se je p. Kukovica oglašil, kajti v mnogih, ki so knjigo pazljivo prebrali in ne samo prelistali, je nastal sum — človeški smo — kaj če so vsi jezuiti temu pisanju naklonjeni? Sicer kako to, da so p. Cerarju dovolili, da je to napisal in v knjigi izdal?

Ob zaključku razpravljanja v omenjeni knjigi, naj mi bo dovoljeno še nekaj stavkov priložiti. Knjiga je po svoje zanimiva, ponekod tudi poučna, le škoda, ker v I. in II. delu pisatelja skozi spremlja partizanska usudlina. Napisal je vse tako, da on plava neprizadet na površju — kolikor je bilo pri partizanih slabega, so pač zakrivali drugi.

V knjigi je p. Cerar rad uporabljal odlomke iz sv. pisma, a jih zasukal tako, da je domobranstvo ob zid pritiskal, v kolikor se je dalo. Drobtinčar, netaentiran in neštudiran in sv. pismo malo znam, vem pa, da je nekje zapisano: dvema gospodama ne more nihče služiti, kajti bo enega ljubil, drugega zaničeval.

V p. Cerarjevi knjigi piše na str. 60: „Ob koncu aprila so me poklicali v štab in mi povedali, naj pošljejo koga izmed borcev, ki je količkaj šolan, na tečaj za kulturnike. Rekli so mi, da se jim zdim jaz najprimernejši in me vprašali, ali bi hotel iti. Imel sem vtis, da jim je vabilo ravno prav prišlo, ker jih je nekoliko pekla vest, da imajo v bataljonu človeka, ki ima maturo, pa je čisto navaden borec.“

Moj pripis. Nisem si mislil, da so pri partizanih tako tankovestni. Potem piše: „Z lepšo ponudbo me v tistih okoliščinah niso mogli razveseliti. Življenja v četi sem se naveličal.“

Namen ponujenega tečaja. Kulturnik naj bi v enoti skrbel, da bi borci brali in pojasnjevali naj bi fantom težke članke, pisane v Poročevalcu...“

Spet jaz pripisem. Kako gre to skupaj — skrivaj moliti rožni venec, borce pa podžigati k branju (menda jim niso nudili šmarnic in kaj podobnega!) in jim razlagati najbolj rdeč listič Poročevalca? Ali tukaj, če kje, ne velja: dvema gospodarjema se ne more služiti? In še je pisano: gorje človeku, kdor pohujša koga svojih najmanjših. Bolje bi za njega bilo, da ne bi bil rojen...“

Ti naši kmečki fantje pri partizanih so bili politično nedolžni in treba jih je bilo prevzgojiti, da bodo služili komunizmu. To

delo je bilo naloženo kulturnikom, propagandistom.

Na str. 50 se bere: Po padcu Turjaka med belogardisti je bilo tudi nekaj duhovnikov in bogoslovcev. Partizani so z njimi ravnali lepo, in da so jim ponudili prostost pod pogojem, da podpišejo izjavo, v kateri obžalujejo sodelovanje z okupatorjem in belo gardo ter priznavajo novo oblast. Ob prvi priložnosti pa so odšli v okupirano Ljubljano.

P. Cerar piše: „Kje je bil njihov pogum, kje močnatost? Ali je v času vojne beseda nič ne velja? Ali ne obstajajo neke vrednote, ki za kristjane veljajo vedno in povsod?“ Pohujšanje brez podlage.

Po p. Cerarjevem razmišljanju, ki mu pogostoma sledi, naj bi šli zajeti duhovniki v grmovje, da bi tam partizani z njimi lažje obračunali. Ali ni to za kristjana grešna misel in želja, čeprav je ni p. Cerar prav izrecno izrekel.

Kako to, da p. Cerar, praktičen kristjan in še globoko veren zraven, ni takrat dodelitev h kulturnikom odpovedal, a je posel še v veseljem sprejel? Saj, če bi bil rekel ne in povedal razlog, bi se mu ne bilo nič hudega zgodilo — razen seveda, če ne bi bil še tisti dan samo za glavo prikrajšan. Podobno bi se zgodilo, če ne bi podpisali zajeti duhovniki in bogoslovci tistega ponujenega formularja. In še to bi dodal: takrat noben razen partizanov ni priznaval tkim. „novo oblast“.

Že nekajkrat sem omenil, da imam v Zambiji rojaka, prijatelja Lovra Tomažina, ki menda obvlada ducat jezikov. Njegov oče je bil na smrt obsojen že na začetku, ko „bela garda“ še spočeta ni bila. Tudi p. Tomažin je „jezuit nekoliko drugače“ in se zelo čudi, kako je mogel bivši partizan, duhovnik že vrsto let, ko je knjigo pisal, tako pisati. V pismu mi pravi: „Drugo leto, če bo božja volja, bom šel domov, p. Cerarja osebno obiskal in ga lepo prosil, naj tisto pisanje popravi — naj napiše drugo knjigo.“ Nesmisel.

V svoji knjigi in v odgovoru na p. Kukovico, je p. Cerar pisal: „Rad bi dočakal dan, ko bodo begunci v tujini prenehali s svojo mučeniško držo in se odločili za trezno presojanje medvojnih razmer.“

No, p. Cerarju želim zadovoljivega življenja polnih sto let in še nekaj povrhu, povem mu pa, da tistega dne ne bo dočakal. S tem dejstvom naj se kar sprijazni. Sicer ne vem, iz kakšnih razlogov naj bi bilo to njemu težko?

J.P., Ameriška domovina, 13. avgusta

Ne vem, kdo je iznašel ta sistem trgovske borze. To loterijo prodajanja in kupovanja delnic velepodjetij, ki naj bi bila (tako so nam včasih razlagali in tako je trdila argentinska vlada še nekaj mesecev nazaj), sredstvo za investicije kapitalov v produktivnost neke družbe.

Pred dvema mesecema sem šel v banko in se tam začudil, zakaj so v moji prisotnosti padle obresti na bančno vlogo. Razložili so mi, da so tisti dan padle delnice banke na borzi. „Teja nikdar nisem razumel,“ sem omenil uradniku. „Enostavno, to je »timba«,“ se je glasil odgovor. Treba je le še razložiti, da v portenjskem žargonu „timba“ pomeni vsakovrstno hazardno igro, kjer se na debelo pridobiva ali pa izgublja denar.

BEŽIMO, TECIMO

Buenosaireska borza (in gotovo še marsikatera po svetu) je imela doslej zadnje čase res vse karakteristike „timbe“. Ko se je začel plan kovertibilnosti, so cene delnicam pričele rasti. In rasle so neprestano, kot da bi jih zalival pomladni dež. Vlada je bila vznemirjena. Predsednik Menem je trdil, da so tuji kapitali, ki prihajajo v državo, da bi se tukaj vpletejo v produktivno reaktivacijo, ker vedo, da je sedaj Argentina postala resna dežela, kjer se doseže lep dobiček, če le stavimo na produktivnost.

Od trenutka ko je stopil v veljavo zakon o konvertibilnosti (27. 3. 91) pa malo potem, ko je država stopila v plan Brady (30. 5. 92) je vrednost delnic na buenosaireski borzi narasla povprečno 327%. A ob tem pomislimo, da je v istem času inflacija dosegla komaj kakih 30%, vrednost dolarja pa je ostal nespremenjen. Zračunajmo.

Tisti zadnji dan maja, pa se je pričelo precej hitro zrušenje vrednosti delnic. Do zadnjih dni avgusta, predno se je padec ustavil, so delnice zgubile na vrednosti povprečno 48%, nekatere seveda še mnogo več.

In kot na vsaki „timbi“, so tudi na tej mnoge karte zaznamovane. Adut v žepu je dobra, prvovrstna prilična informacija. Če ti pravočasno veš, kdaj bo cena pričela rasti, kupiš poceni, in prodaš v trenutku, ko veš, da bo cena pričela padati. Kdor je kupil julija lanskega leta, pa prodal konec maja letošnjega leta, je več kot trikrat pomnožil svoje premoženje. A tisti, ki so jim svetovali okoli tragičnega datuma, naj kupijo delnice, ker so „najboljša investicija trenutka“, pa so jih obdržali do konca avgusta, so izgubili

kar polovico premoženja. In vemo, da so grupe kapitala, ki so vedno pripravljee priti v pravem trenutku in tudi odleteti v pravem trenutku. Kapital, ki je prišel v državo v sredi lanskega leta, prodal dolarje pa investiral v borzi, pobral denar sredi letošnjega leta, kupil dolarje pa odšel, je res lepo profitiral. Računajmo.

CAVALLO NASTOPA

Ko je položaj postal že preveč kritičen, je gospodarski minister uprizoril potezo, za katero verjetno še vedno obuja kesanje, čeprav ni popolnoma prepričan, da je napačna. Napovedal je, da bo država posegla v delovanje borze na tak način, da bo kupovala in prodajala delnice in tako pazila, da ne bo prehudih skokov in padcev. Kaj je ministra nagnilo v to potezo? Teorij je veliko; več kot pa bi jih mogli verjeti. Trdijo, da je bil prehud pritisk s strani gospodarskih skupin, ki so v teku devetih mesecev izgubile ogromne vsote denarja (je mogoče govoriti o 19 tisoč milijonov dolarjev?). Mnogi so se spomnili tudi, da je svojčas, za časa vojaškega režima in kot predsednik Centralne banke Cavallo enostavno „podržavil“ privatni zunani dolg. Je sedaj mislil storiti nekaj podobnega, seveda v drugačnih okoliščinah in z drugačno potezo? Ali je res, da je videl možnost, da država poceni kupi pa z lastno garancijo potem drago prodaja?

Vsekakor, najbolj verjetna je razlaga, ki namiguje na delnice privatiziranih podjetij, ki jih vlada namerava spraviti v tek in, ki bi bile kaj malo vredne zaradi padca na borzi kot so doživele delnice Telefonike in Telecoma. Pred meseci so jih prodajali za zlato in se topli zanje, sedaj nihče ne ve, kaj z njimi storiti. Za vlado bi nizka cene teh delnic pomenile kaj malo denarja, ko so jim vladni računi postavljali vrednost tja v zvezde.

A tudi to še ni dovolj, da se v polnosti dojame ta ponesrečena poteza, kajti prvak liberalizacije gospodarstva in deregularizacije ustanov seže prav po potezi, ki na nek način „podržavi“ borzo. Torej nastopa z orodjem, ki je nasproten njegovim najsvetejšim principom. Zapišimo pač, da intervenira na pozorišču, kjer so mnogi zgubili milijone in milijone. Ni pa zmožen intervenirati, kadar gre za izgubo kupne vrednosti delavskih plač.

In še druga: proti njemu takoj nastopi bivši gospodarski minister in sedaj obrambni minister Erman González, ki ostro kritizira Cavallov korak. Predsednik Menem podpre González, čeprav se potem nekam izmika. Minister končno izpove, da je nastop države na borzi svetoval Martin Redrado, mladi predsednik tozadevne Državne komisije. In, glej čudo: Redrado ne izgubi na ugledu, marveč trdno obdrži kos oblasti na gospodarskem področju in jo še celo poveča. „Kdo stoji za Redradom“, se sprašuje bister opazovalec in še zaključuje: „Kdor ga podpira, strelja na ministra“, in pomenljivo pogled obrne na sliko predsednika države, ki je priobčena na prvi strani dnevnika.

Dejstva ali fantazije? Res je, da gre za ogromne količine denarja; da gre za oblast; da gre za sedanje in bodoče stotleče. V takih okoliščinah je vsaka fantazija dovoljena. Zlasti še, če pomislimo, da je sprememba ustave, ki bi dovolila ponovno kandidaturu sedanjega predsednika, vedno bolj neverjetna. In ne pozabimo, da je vlada z lastno večino v poslanski zbornici klavrnno propadla v komisiji za zunanje zadeve, ko je šlo za razmejitev kontinentalnega ledu s sosednjo državo.

Pripomba uredništva

P. L. Kukovica DJ, je napisal kritiko knjige Franceta Cerarja „Partizan nekoliko drugače“ in je objavil v Duhovnem življenju letos. To kritiko je ponatisnila tudi Ameriška domovina, kakor tudi odgovor nanjo p. Franceta Cerarja DJ.

Zaradi zanimivosti objavljamo ta odmev na knjigo in kritiki iz Ameriške domovine.

AVGUST HORVAT

(1)

Ob stoletnici prvega slovenskega katoliškega shoda

Predavanje pri SKA, 29. avgusta 1992

Vsaka človeška skupnost ima dolžnost, da se poglobi v študij svoje realnosti, jo analizira in tako ugotovi zakaj je tako kot je, če se je napredovalo ali nazadovalo, zboljšalo ali poslabšalo. Če se je zašlo v krizo, je važno ugotoviti zakaj je do nje prišlo, iskati pravo pot za bodoče. Ker je to redno vedno nemogoče iz različnih razlogov, se skupnost odloči za analizo in študij lastnega stanja v odločilnihasih, ko dejansko stanje zahteva brez odlašanja. Ta odločitev in njena realizacija sta vedno važen mejnik v družbeni skupnosti.

V zadnjih desetletjih preteklega stoletja so za slovenski narod nastopili časi s težavami, ki so ovirale njegov razvoj. V družbeno življenje na splošno, posebej pa še v versko in kulturno, se je vsiljevala tuja miselnost, pesimizem in večkrat tudi sovraštvo. Kljub postopnemu razvoju industrializacije, ki pa ni mogla zaposliti razpoložljivih delovnih rok in zaradi dolgov, je narasčala revščina iz katere so iskali izhod v izseljevanju. Pod karavanskim predorom je tekla slovenska kri na tuje kot voda v potoku. Za to se je slovenska katoliška skupnost odločila, da se skliče katoliški shod katerega glavni namen je, da poleg študija dejanskega stanja nakaže potrebne rešitve, poišče pot smernice za bodoče delo, pripravi slovenski narodni program. Da je tak shod res potreben, so imeli tudi dokaze v nemških in avstrijskih katoliških shodih, katerih so se udeleževali tudi Slovenci. Bilo je več pobudnikov, a glavna nosilca te zamisli sta bila takratni ljubljanski škof Jakob Missia in goriški teolog Anton Mahnič. Shod je rodila potreba.

PRIPRAVA PRVEGA SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA SHODA

Posredna priprava na shod je trajala več let, neposredna pa 7 mesecev. Daljša priprava je imela več predhodnikov, eden izmed njih je bil duhovnik Luka Jeran, ki je v verskem mesečniku Zgodnja Danica opozarjal in učil na dosledno življenje po veri, ker se je povsod, v mestih in na podeželju ljudem vsiljevala svobodomiselnost in odvrčalo od vere v Boga. Socializem jo je spremljal, a se obenem delavcem zaposlenim v industriji ponujal za rešitelja. Iz tržaških industrijskih centrov je prihajal v osrednjo Slovenijo z Rdečim praporom.

V kulturnem pogledu in med intelektualci na splošno so prevladovali svobodomiselnosti. Katoliških intelektualcev je bilo malo, poleg tega pa niso bili dovolj aktivni v kulturnem in še posebej v znanstvenem udejstvovanju.

V tvarnem pogledu so bili najbolj prizadeti kmetje. Z zemljiško odvezo iz leta 1848 so postali sicer svobodni, a z velikimi bremenmi. Za svobodo in dodeljeno zemljo so morali plačevati visoko odškodnino, ki je s prodajo pridelkov in drugim donosom kmetje niso zmogli. Najemali so posojila pri premožnih, a največkrat na oderuške obresti, katerih niso zmogli in tako je marsikatero posestvo šlo na dražbo. Duhovnik Ivan Belec je opozarjal na te krivice in izkoriščanje. O tem je napisal knjigi Kmetom v pomoč in Obresti v socialnem oziru. Niso ga poslušali, izkoriščanje se je nadaljevalo. Če so si kmetje hoteli pomagati z obrtno dejavnostjo, so morali prositi za dovoljenje pristojnega grofa ali oblast, a prošnje so bile vedno odklonjene. Izhod so videli samo v izseljevanju. Vsak, ki je odhajal v tujino, je zatrjeval, da gre začasno, da plača dolg in zboljša posestvo. Največ se jih je napotilo v Združene države. Zasluzke so res pošiljali v domovino, a veliko se jih

ni nikoli vrnilo. S tem izseljevanjem je demografska rast slovenskega naroda dobila hud udarec.

V času priprave na shod je papež Leon XIII. 15. maja 1891 poslal svetu okrožnico Rerum novarum o delavskem vprašanju dobe. Okrožnica je bila v slovenski narodni skupnosti s pričakovanjem sprejeta kot potrdilo dotedanjega dela na družbenem področju, obenem pa pokazala na potrebo reševanja še drugih nerešenih vprašanj in na zavzetost za obnovo družbenega življenja. Aplikacija njenega nauka je veliko pripomogla, da slovenski industrijski delavci niso množično odpadli od vere in Cerkev. V prvih dneh avgusta 1892 je državni tajnik Leona XIII. poslal škofu Missiji posebno pismo ter želel slovenskemu katoliškemu shodu obilen blagoslov.

Škof Missia je že pred shodom dosledno opozarjal svoje vernike rekoč, da „že dalj časa sem ne manjka čudnih znamenj, ki kažejo na to, da se skuša polagoma tudi k nam zanesti neko tujo mišljenje in čutenje, nekaj veri in Cerkvi nasprotnega, tuje mišljenje pravim, zakaj nevera, brezbožnost so bila našemu ljudstvu res tuja. Na vseh vrhovih gora, na vsakem hribu, ki kipi v nebo in ga venča tempelj božji, izpričuje našega ljudstva pobožni čut in vero. Slovenec se je dosedaj odlikoval po pobožnem vernem čutu; pač zalostno bi bilo, ko bi hoteli njegovo narodno zavest s tem vzeti“ (Pastirsko pismo leta 1885, navaja Matija Škerbec v knjigi Pregled novodobnega slovenskega katoliškega gibanja I, stran 79).

Teolog Anton Mahnič je spremljal in podpiral prizadadevanja škofa Missia. Bil je ideolog narodnega katoliškega gibanja med Slovenci. Njegova velika zasluga je, da je z jasno lučjo posvetil v duševni nauk tedanje slovenske inteligence, ki je nekako dremala — nekateri v zmesi krščanskih ostalin in nekrščanskih nazorov. Ustvaril je idejno borbo, ki je dvignila slovensko inteligenco iz idejne zaspanosti k premišljevanju. Pričeli so se čistiti pojmi. V tem kresanju duhov je nato nastal in se je nujno dvignil nivo slovenske inteligence na obeh straneh, kar je povročilo velik napredek slovenske duhovne kulture (Matija Škerbec, Pregled novodobnega slovenskega katoliškega gibanja, I, 1965, str. 79).

Janez Evangelist Krek je med pripravo na shod študiral na Dunaju, šele tri mesece prej se je vrnil in bil nastavljen za kaplana v Ribnici, a za kratek čas, kmalu je bil prestavljen v Ljubljano. Slovenski družbeni problemi mu niso bili neznani, niti družbeni nauk Cerkev. Oboje je spremljal z veliko zavzetostjo. Na Dunaju je sodeloval s Karlom Vogelsangom, velikim družbenim delavcem v Avstriji in njegovimi sodelavci. Tako je bil teoretično in praktično pripravljen za delo v domovini, kar se je potem pokazalo takoj v prvih letih po shodu.

Pripravljalci shoda so se zavedali, da živijo v izrednih časih. V vabilu na katoliški shod z dne 18. junija 1892 je med drugim naslednje opozorilo: „Izredni časi imajo izredne potrebe, katere potrebujejo izrednega nenavadnega delovanja. Dandanes imamo take čase. Današnje dobo smemo imenovati nekako pripravljane na odločilni boj med Kristusom in Antikristom, med krščanskimi in protikrščanskimi načeli. Pokazati moramo, da smo in ostanemo zvesti svojemu Bogu in svojemu domu ter da hočemo na podlagi načel naše katoliške vere skupno in enotno sodelovati za duševni in gnotni napredek slovenskega naroda“ (Anton Kacin, 80-letnica prvega slovenskega katoliškega shoda, Družabna pravda št. 167-168, str. 2 - 7. XI. 1972) Pre-

PISMO BRALCEV

Buenos Aires, 28. avgusta 1992

Glavnemu uredniku „Svobodne Slovenije“

Obračam se na Vas v zadevi rubrike „pisma bralcev“, kjer ste objavili v Vašem tedniku z dne 20. avgusta 1992 pismo, ki ga je podpisal g. Oskar Molek, ki se nanaša na obisk prof. Janeza Bogataja v Argentini septembra meseca 1991 in v katerem me dolži, da sem tozadevno obvestila napačno g. Andreja Rota. Zaradi tega Vas prosim, da objavite to objasnijo, da bodo prišli Vaši bralci do zadosti obsirne in resnične informacije, ki je pač ni v članku g. Moleka.

Kakor je bilo objavljeno, g. Molek prizna, da je bil odklonjen njegov predlog, da bi prof. Bogataj imel vrsto predavanj v Domovih, ki so v zvezi z ZS (Zedinjeno Slovenijo), ker je tega poslala SIM (Slovenska izseljenska matica). Ne pove pa resnice g. Molek, ko trdi, da je „raje molčal“ v razočaranju in žalosti, ki mu jih je povzročila ta zavrnitev, in da je še naprej iskal rešitev, ki jo je končno našel.

Vidite, g. urednik, da se je okrog 12. ali 13. septembra 1991 g. Molek obrnil telefonsko na g. Alberta Čuka (častnega podpredsednika SIM v Argentini in ravnatelja radijske oddaje „Slovenski kotiček“), in da mu je povedal, kaj se mu je dogodilo z ZS in ga prosil pomoči, da reši ta problem: tega se ne more imenovati „raje molčal...“, kot on piše! Pred tem telefonskim sporočilom ni g. Čuk ne nihče pri radijski oddaji (h kateri tudi jaz častno pripadam) vedel, da so bili pogovori med ZS in g. Oskarjem Molekom zaradi obiska prof. Bogataja: TO JE RESNICA!

Tako, ne da bi pomislili, komu pomagamo, smo poslali faks o položaju g. Andreju Rotu, da bi stopil v zvezo z odgovornimi v Ljubljani, naj bi bili ti kulturnega ali političnega značaja, samo da bi poslali obvestilo ZS, da bi se popravil slab vtis zaradi SIM, ki je šel pred obiskovalcem.

Poleg nekaterih poslanih faksov lahko

štejemo še dva telefonska osebna pogovora med g. Čukom in ministrom Petrom Tancigom: posegel je vmes še dr. Dular in za to „malenkost“... je bil obveščen še predsednik vlade g. Lojze Peterle. G. Molek je vse to vedel in se je izvršilo potem, ko je on razložil g. Čuku zavrnitev ZS.

In najboljši dokaz zgoraj omenjenega, ki kompletno zavrne pismo g. Moleka, je sprejem prof. Bogataja na letališču Ezeiza na dan 27. septembra 1991: edino g. Albert Čuk in g. Oskar Molek sta ga čakala.

Da, veliko jih je bilo, ki so se poslovili od njega, celo g. Tine Vivod, toda to ni bilo zaradi zaslug, ki jih je storil nekdanji učenc prof. Bogataja g. Molek, amapak zaradi odlične osebnosti obiskovalca, ki „nas je vse vtaknil v zep“.

Torej naj ostane jasno, g. urednik, da ni v nobenem od faksov, ki so bili poslani g. Andreju Rotu, stavka: „Molek mi je rekel...“ Jaz sem samo „obvestila“, kaj se dogaja, in to je tudi izraz, ki ga rabi v svoji knjigi g. Rot: „Ana Ličen mi sporoča...“ „me obvešča“... „mi piše...“ Ta izraz ne pomeni, da: „Ana Ličen mi pravi, da ji je rekel Molek...“

Žal mi je, g. urednik, ko je očitno, da je g. Molek precej negotov in celo pozablja na preteklost, ker je bil ravno on in nihče drugi tisti, ki nas je vpletel v „fantastično politično alkimijo ali temnih namenov slučajnih voditeljev“, ki jo omenja v svojem pismu in ki jo pripisuje meni, kar se tiče navedenega obiska.

Za konec bi Vam rada sporočila, da ima radijska oddaja „Slovenski kotiček“ arhiv vseh faksov, ki se odpošiljajo in prejemajo, ne samo lastnih, ampak tudi tistih, ki jih pošljejo ali prejmejo tretji, čeprav ni treba naslovniku ne pošiljateljju nič plačati zanje. To je ena izmed uslug, ki se je poslužil tudi g. Oskar Molek, kadar jo je potreboval.

S spoštovanjem

Ana Ličen

Dva „Gallusa“ in „Lorenzo Perosi“

Nedeljsko popoldne 23. avgusta je bilo za vse, ki so se udeležili pevskega srečanja v Ituzaingó resnični praznik pesmi. Na povabilo in v organizaciji zbora „Lorenzo Perosi“ so se v dvorani šole št. 6 v Ituzaingó številni publiki, med katero je bilo veliko naših rojakov, predstavili domači zbor „Lorenzo Perosi“ z že znano zborovsko tradicijo, mešani pevski zbor „Gallus“ iz Celovca in naš „Gallus“ iz Buenos Airesa.

V plemenitem sožitju in v prijateljski povezanosti, ki jo z nekaj akordi iz pevskih grl izzove iz src zapeta pesem, so zbori izvedli vsak svoj pripravljene program. Ni to bilo medsebojno tekmovanje treh dobrih zborov, ampak ena sama volja, ki naj predstavi vsakega od nastopajočih, njegovo delo in dosežke, pa končno dokaz, da je pesem tista, ki nas dviga nad vsakdanjo stvarnost in med neznanici ustvarja nevidne, a trajne vezi prijateljstva in bratstva.

To je bilo nedeljsko pevsko srečanje. Dvorana je prekipevala od navdušenja in odobravanja, ki se je po vsaki izvajani točki stopnjevalo do kar viharne izlivov.

Prvi je nastopil naš „Gallus“ pod vodstvom ge. Anke Gaserjeve. Zapel je 12

skladb — dve Gallusovi, dve slovenski umetni, šest slovenskih in dve argentinski narodni pesmi. Dodati je moral še dve pesmi. — Za njim je nastopil celovski „Gallus“ pod vodstvom prof. Jožeta Ropitza. Zapel je devet skladb, med njimi dve Gallusovi in dve koroški narodni. Tudi koroške pevce je publika izzvala, da so morali dodati še dve pesmi. Kot zadnji je nastopil gostitelj, zbor „Lorenzo Perosi“ pod vodstvom Osvalda Manzanellija. Sedem točk programa so sestavljala dela sodobnih argentinskih avtorjev, črnske duhovne pesmi in argentinska folklor. Vse je zbor odlično interpretiral ter moral dodati še dve pesmi. — Končno se nastopili še vsi trije zbori skupaj. Pod vodstvom Perosijevega dirigenta so zapeli čilsko Río, río, Anka Gaserjeva pa jih je vodila pri petju slovenske narodne Barčica. Z občudovanjem smo opazovali, s kakšno gotovostjo in popolnoma na pamet so to našo pesem peli argentinski sopevci.

Po končanem programu se navdušena publika kar ni hotela raziti. Kdor pa je opazil, kako so nekateri domači pevci in poslušalci ob slovesu objemali naše in koroške pevce, se je lahko dokončno prepričal, da je pesem sila, ki zna bratiti ne le rojake med seboj, ampak tudi narode.

Naši pevci so z domačimi in s prijatelji Korošci ostali potem še na skupni zakuski, kjer petju ni bilo konca. Ob pesmi in v prijateljskih razgovorih so preživeli še nekaj nepozabnih uric.

ALEŠ DEBELJAK

Pod južnim križem

Nadaljevanje in konec

Kakorkoli že: moji v Argentini rojeni vrstniki govorijo odlično slovenščino! Prisposode, ki jih uporabljamo in se naslanjajo na zakladnico metafor iz slovenske književnosti, zanje sploh niso bile *terra incognita*. Nasprotno, včasih sem celo zaradeno spriču njihovega mojstrskega uporabljanja vseh jezikovnih registrov in sem svojo popačeno „ljubljanščino“ nemalokrat samogibno prilagodil knjižnemu standardu. Drugače kakor v (številčno obsežnejših, kulturno pa mnogo skromnejših) slovenskih skupnostih v Združenih državah Amerike in Kanadi, imamo v Argentini opraviti z imenitno slovenščino, ki ni omejena samo na sporazumevanje v domačem krogu, ampak se je sposobna priglati v višave zelo pretanjenega izražanja.

Poleg mnogih mlajših izobražencev je treba omeniti filozofa Vinka Brumna s pravkar tiskano knjigo *Argentinski spisi*, ki nadaljuje premišljevalsko tradicijo Franceta Vebra, pisatelja Zorka Simčiča z odličnim romanom *Človek na obeh straneh reke*, pesnika Tineta Debeljaka ml. in Vinka Rodeta s skupno knjigo lirčnih zapisov *Pesmi iz pampe*, itd. Ti so samo najbolj izpostavljeni, a zdaleč ne tudi edini predstavniki ustvarjalnega argentinskega življenja, v katerem je slovenščina osnovni izrazni medij. Četrtna kulturna revija *Meddobje*, ki izhaja že šestindvajset let, tako na primer sploh ni namenjena nekakšnim čitalniškim izlivom, pač pa gre za kompletno intelektualno publikacijo, ki prinaša ideološko povsem neobremenjene spise od ekoloških razprav do literarno-teoretičnih študij. Ustanova z imenom Slovenska kulturna akcija izdaja knjige po tekočem traku: približno stopetdeset knjižnih izdaj, ki „pokrivajo“ vse literarne žanre od haiku pesmi do potopisne in spominske proze, to pa v nakladi, ki bi ji zavidal marsikateri založnik v „moji deželi“. Če ob tem pomislimo, da so bile tovrstne publikacije do nedavnega namenjene izključno bralstvu v emigraciji in zamejstvu, potem nam nemara postane bolj jasno, kakšen herkulski napor, vztrajnost in ljubezen so pripadniki slovenske skupnosti vložili v ohranitev, vzdrževanje in razvoj nacionalne identitete.

Resnici na ljubo sta jim pri tem pomagala dva objektivna dejavnika. Najprej gre za višji kulturni status, ki so ga Argentinci, bolehaajoči za kompleksom Evrope, projicirali v tuje iz starega kontinenta. Medtem ko je bila v Severni Ameriki edina emigrantova možnost za vstop v širšo družbo pač proces asimilacije, kjer je šlo za popolno utopitev v večinski kulturi, pa se v Južni Ameriki tujcem ni bilo treba asimilirati. Zlasti pa asimilacija ni bila nujna v Argentini, ki edina med latinskoameriškimi državami ne pozna izvorne indijanske tradicije in katere pisateljji Borges, Sabato in Cortazar so na primer bolj razumljivi evropskemu bralcu kot pisatelj „magičnega realizma“, ki črpa iz kulture prvotnih ljudstev. Tujcem je zadoščala integracija, se pravi, vključitev v večinsko družbo, hkrati pa so lahko ohranili prvotno etnično, nacionalno ali kulturno identiteto.

Pomembno vlogo je odigralo tudi manj znano dejstvo, da Kanada, Avstralija in ZDA po koncu druge svetovne vojne niso sprejemale emigrantskih družin, ampak le mlade samske moške in dekleta, ki so predstavljali najboljše delovno silo za industrijske države. Obsežne nenaseljene površine v Argentini so po drugi strani kar klicale po naseljencih, zato je država omogočila emigracijo tudi sicer manj gibljivim družinam in starejšim. To pa je na paradoksalen način omogočilo slovenski skupnosti

kot celoti, da se je hitro vzpostavila kot nekakšna zanimiva „Slovenija v pomanjšavi“, kjer ne manjka slovenskih krojačev, krznarjev, psihoanalitikov, tesarjev, krovcev, arhitektov, profesorjev, učiteljev, zdravnikov in tovarnarjev.

Povsem razvidno je, da je skupnost, ki je na argentinskih obalah začela iz nič, v povojnem času ustvarila zavidljivo raven slovenskega kulturnega življenja. Moram pa reči, da se mi zdi, kakor da bi bila danes skupnost na nekakšnem razpotju, če že ne v praznem idejnem prostoru. Potem, ko sta bila namreč pred nedavnim dosežena oba cilja, s pomočjo katerih je skupnost ohranila notranjo enotnost in smisel, se pravi, zrušitev komunizma in neodvisnost slovenske države, skupnost bržkone ne ve več povsem natančno, kam usmeriti svojo energijo. Prej je bilo pač povsem jasno, kje so nasprotniki. Zdaj mora vsak sam pri sebi razčistiti, do kam sega ideološka ekskluzivnost iz preteklosti. Po moji sodbi bi bilo seveda nespametno, če bi se skupnost kot celota zatekla v zapeljivo enostaven vzorec mišljenja: „kar ni črno, je rdeče“. Mnogo bolj plodna se mi seveda zdi sramežljivo nakujujoča se usmeritev ustvarjalnih in organizacijskih energij skupnosti v prizadevanja, da bi Argentina postala odsokočna deska za prodor Slovenije na južno ameriško prizorišče. Ne le v kulturi, ampak tudi v gospodarstvu. Če bo hkrati še okrepila stike z matično domovino, od katere je bila iz znanih, a že preseženih političnih razlogov tako dolgo odrezana, utegne obstoj slovenske skupnosti ob „srebrni reki“ in pod zasneženimi Andi dobiti nov, nemara še privlačnejši pomen. Predsodki in stereotipi na obeh straneh s tem ne bojo imeli več podlage za svojo sicer bohotno rast, saj več medsebojnega spoznavanja prinese več odprtosti, površne etikete pa bomo lepili le še na kozarce z ozimnico, ne pa ljudem na čelo.

Preživeli smo ciklon

Pismo iz Miami

Verjetno bo zanimalo mnoge bralce, kako se doživi in preživi tak strašen hurakan, kakor smo ga pravkar prestali. To je bil prvi hurakan v tem letu, obenem pa najmočnejši od vseh, kar jih je zadelo Florido v tem stoletju. V nedeljo, 23. avgusta, so vsi radiji in TV postaje ves dan opozarjali na strašno silo hurakana in obenem dajali navodila za odselitev vseh prebivalcev od bližine obale. Čez en milijon ljudi se je zateklo kamorkoli v primerno oddaljenost od morja. Hurakan Andrew se je blizal z močjo 240 km na uro, nekateri sunki so pa dosegali do 280 km na uro. Taka sila kamorkoli zadene, vse podere. So cele naselbine, kjer ni ostala nobena hiša brez poškodb. Ogromen avion Boeing je tak sunek zagnal v ograjo na letališču, z malimi avioni se je pa dobesedno poigraval. Ogromna drevesa je izruvalo iz korenin in vrglo prek ceste. Nešteto avtov je ostalo zdrobljenih pot težo dreves. Nekateri semafori se zibljejo na eni sami nitki kot strašila sredi ceste. V gotovih delih je celo električno omrežje kakor ena sama štrna, zmešano vsevpred. Še danes (ponedeljek zvečer) je stroga policijska ura od sedmih zvečer pa do sedmih zjutraj in to v Miami in sosednjih naselbinah, ki so najbolj razdejane. Škoda se ne računa v milijonih dolarjev, ampak že v milijardah, če se vzame v poštev vse, kar bo treba obnoviti. Po nekaterih hotelih je vode čez en meter visoko. Majhne čolne in ladjice se lahko naj-

Umril je prof. France Novak

Minulega 18. junija sta profesor France Novak in njegova žena Marija odpotovala v Slovenijo. Prvič po 47 letih begunstva oz. zdomstva kot pravimo zdaj, sta mogla obiskati to pot svobodno slovensko državo, odkar sta se v maju leta 1945 pred napredovanjem in divjanjem komunističnih Titovih tolp morala umakniti na južno Koroško. Ob letošnjem prvem povratku v rodni kraj je Republika Slovenija že bila mednarodno priznana 176. članica Organizacije združenih narodov.

Ob vrnitvi prve dni avgusta sta se ustavila pri sinu inženirju v benosaireskem predmestju Haedo, kjer je France 4. avgusta zjutraj nenadoma umrl. Še istega dne so njegovo truplo prepeljali na njegovo stalno argentinsko bivališče v Cinco Saltos v provinci Río Negro, naslednjega dne, 5. avgusta, pa so ga pokopali ob spremstvu vse družine, razen sina Mihe, ki kot član kongregacije fokolarjev misijonari nekje v srednji Ameriki. Ob Francetovem pogrebu je bilo lahko videti, kako zelo je bil priljubljen med svojo sosesko, ki ga je v množici spremila na njegovo zadnje bivališče v njegovi novi domovini, vendarle vključ temu tuji zemlji.

France Novak je bil rojen 8. aprila 1912 v Naklem pri Kranju, kjer je njegov oče, trdni gorenjski kmet, bil obenem tudi ena izmed vodilnih osebnosti v krajevni združni mlekarji in tovarni sira. Tudi med nemško zasedbo Gorenjske je zaradi svoje vestnosti in strokovnega znanja ostal na svojem službenem mestu. Domači terenci so ga zaradi njegovega nasprotovanja komunizmu in naraščajoči revolucionarni dejavnosti raznih zapeljancev in delomrznežev opečatili kot kolaboracionista in narodnega izdajalca. Seveda je bil tudi France Novak obdolžen izdajstva. Že proti koncu srednješolskih študij je rajni France bil zajet v naraščajoč odpor slovenskega naroda proti Aleksandrovici in Živkovičevi diktaturi, ki je s svojo šolsko politiko pripravljala počasno raznarodovanje Slovencev in uvedbo enotne jugoslovanske narodnosti, ki naj bi sčasoma vsrkala tudi slovenstvo. Kot zaveden Slovenec je rajni France malo pred koncem srednješolskih študij zaradi „protidržavnega“ obnašanja bil izključen iz gimnazije in je zato maturiral na mariborski klasični gimnaziji.

Po končani srednji šoli se je France vpisal na filozofsko fakulteto ljubljanske univerze in študiral botaniko, zoologijo in

de kjerkoli, v grmovju, kamor so jih zanesli morskali valovi in strašni veter.

Ogromni val vode je ponekod pljusnil čez obrežje. Nekatero velike ravne strehe niso vzdržale, ker je bil naliv tako strašen, da je bilo kar naenkrat na strehi na tisoče kilogramov vode, ki je normalni žlebovi niso mogli požirati in strop ni vzdržal.

Pri vsej nesreči je bilo dobro, da se je ta strašna pošast pomikala naprej s precejšnjo brzino — do 26 kilometrov na uro. Če bi šlo to samo po 10 km na uro, kakor se to včasih zgodi, bi bilo razdejanje še veliko hujše.

Število mrtvih je sorazmerno zelo majhno, samo 15 na Floridi in štiri na otoku Bahamas. V manj nevarnem hurakanu pred dobrimi 50 leti je bilo mrtvih čez 1500 ljudi. Takrat so bila poročila o hurakanovem potu še zelo skromna in se mu ljudje niso mogli umakniti. Sedaj ga zasledujejo že od vsega početka naprej in avioni ga stalno preletavajo, da izmerijo silo, hitost in smer ciklona.

Tudi nas in našo družino je policija spravila iz nevarnega območja, ker smo prav blizu morja, in smo se smeli vrniti šele drugi dan na svoje domove. Ker smo precej kilometrov oddaljeni od centra hurakana, nas je oplazil samo njegov rep, ki nas pa je le spravil v strah.

kemijo. Leta 1941 se je poročil z Ivanko Škrabcevo, ki je bila učiteljica na ljudski šoli v bližnji Sodražici. France je bil zaposlen v Ljubljani pri Gospodarski zvezi in se je ob sobotah vozil v Sodražico na obiske k svoji ženi. Oba, France in Ivanka sta bila odločno proti brezumnemu ravnanju malo prej nastale OF, in ju je skrito terensko partijsko sodišče obsodilo na smrt. Ob nekem obisku Franceta v Sodražici so ga domači terenci prišli iskat; posrečilo se mu je skočiti skozi kuhinjsko okno na vrt in od tam pobegniti v bližnji gozd. Tako se je rešil. Njegovo ženo Ivanko, ki je bila že v osmem mesecu nosečnosti in se zato ni hotela umakniti, so partizani odpeljali v gozd. Morala si je skopati jamo. Predno so jo s krampom pobili, je prosila, naj jo pustijo ziveti vsaj do rojstva otroka, pa je niso hoteli uslišati.

Kaki dve leti pred koncem vojne je France položil diplomski izpit na ljubljanski univerzi. Kot begunec je na spitalski begunski gimnaziji bil srednješolski profesor, dokler ga niso partizani odkrili in ga prijavili angleškemu oblastem — obenem z drugimi profesorji iste gimnazije — kot kolaboracionista. V taborišču se je znova poročil z Marijo Družovič, ki jo je poznal še kot študentko z mariborske klasične gimnazije. Z ženo in otrokom se je prebil v ameriško zasedbeno področje in se od tam izselil v Argentino. V Buenos Airesu zanj ni bilo delovnega mesta, zato se je naselil v komaj nastajajočem novem naselju Cinco Saltos v dolini reke Río Negro. Prva leta v novi deželi je preživel kot vsi oz. velika večina slovenskih priseljencev ob ročnem delu, dokler ni — kot profesor kemije — dobil zaposlitev v laboratoriju tamkajšnje francoske kemične tovarne, kjer je čez nekaj let postal šef laboratorija. V nekaj letih si je „prigaral“ lastno hišo, kjer so se jima rodili še trije sinovi.

Oba z ženo Marijo sta se aktivno udeleževala organizacije stalno naraščajoče nove naselbine, sodelovala pri organizaciji farnega življenja, ustanavljanja šol, seveda vse v okviru farne organizacije, dobredelnih ustanov ipd. Gospa Marija je še danes zelo spoštovana oseba v mestu.

Rajni France se je že od srednješolskih let naprej navdušil za delo v korist slovenskemu narodu. V srednji šoli kot delaven član Slovenske dijaške zveze, po vpisu na univerzo pa v akademskem klubu Straža pod duhovnim vodstvom profesorja Ehrlich-a. Tako je sodeloval pri vseh k slovenski državnosti samostojnosti usmerjenih akcijah. Rajni univ. prof. dr. Ciril Žebot v svoji knjigi *Neminljiva Slovenija* pravi na str. 315, da ga je France Novak kmalu po njegovem (Žebotovem) umiku iz po Nemeih zasedene Ljubljane prišel posvariti pred Gestapom, ki ga je v Ljubljani iskala. Tudi druga važna sporočila v Rimu živečim slovenskim osebnostim so večkrat prihajala iz Ljubljane skozi roke Franceta Novaka.

Rajni France Novak je bil tudi velik prijatelj in podpornik slovenskega tiska v Argentini. Redno je plačeval naročnino vseh v Buenos Airesu izhajajočih slovenskih časopisov in revij. Številne slovenske družine so vsako leto dobivale zastoj zabojne jabolk in drugega sadja, ki ga je rajni pošiljal na svoje stroške vsako leto po trgovcih.

Ne le njegovi prijatelji iz SDZ, iz žuiztske Marijine kongregacije, iz Akademskoga kluba Straže in iz Slovenskega državnega gibanja, ampak vsi, ki so ga poznali in kdaj imeli priložnost poznati ga, se ga bodo vedno spominjali ne le kot zavednega in za slovensko stvar zavzetega Slovenca, ampak predvsem kot srčno do brega človeka.

Dragi France! Bog Ti daj večni mir daleč od Tvoje in naše domovine!

Tine Duš

NOVICE IZ SLOVENIJE

BEGUNJE — „Elana ne bomo prodali,“ so izjavili lastniki Elana — hrvaška Privredna banka iz Zagreba. „Nimamo namena prodajati kokoši, ki nese zlata jajca,“ pravi. Verzija o prodaji je izšla, ker je Privredna banka zaradi dokapitalizacije zahtevala vrednost podjetja (ima 70% Elanovih delnic).

HRAŠE — Dva para nojev bosta „ustanovitelja“ osnovne nojevske jate v Sloveniji. Odločili so se za vzrejo nojev, ker je mnenje strokovnjakov, da je njihovo meso zelo zdravo (skoraj brez holesterola), od celega noja pa se lahko uporabi celih 85 odstotkov (kože, meso, perje, puh, kosti). V sezoni nojevka zanese do 120 jajc; z njimi bodo ustvarili osnovno nojevsko jato in ko bo dosegla 10.000 nojev, jih bodo začeli klati za prodajo mesa.

BRDO PRI KRANJU — Obrambna ministra Slovenije in Madžarske sta podpisala sporazum o sodelovanju, posvetovanju in izmenjavi mnenj na področju varnosti in obrambne politike.

RADENCI — V Radencih so imeli svojo letno konferenco predstavniki Evropskega združenja radijskih postaj in njegove delovne skupine za potovalne in turistične informacije.

LJUBLJANA — S 1. avgustom so se vožnje z mestnimi avtobusi podražile za 26%. Vožnja stane 50 tolarjev, če je plačana v gotovini; žeton pa stane 38 SIT (1 dolar = 82 SIT). Možno je kupiti tudi enodnevne, tedenske ali mesečne, pa še posebne cene za dijaške, delavske ali upokojske vozovnice. Primestne proge pa so se podražile za 9 odstotkov.

LJUBLJANA — Kljub krizi in reševanju njenih problemov se še vedno veliko troši, predvsem v javnem sektorju. Ni naložb, napreduje pa še vedno boj za višje plače pod geslom „kamor je šel bik, naj gre še štrik“.

KOPER — Za speljavo nove trase med Kopro in Izolo je natečajna komisija ocenila kar štirinajst načrtov, od katerih so izbrali dva za drugo nagrado, enega za tretjo ter odkupila še dva; s pomočjo vseh različic bo skušala priti do najprimernejše trase, ki bi vezala obe mesti.

LJUBLJANA — Za priključek Mobitela (mobilni telefonski priključek — po argentinsko movicom) je podjetje znižalo ceno za 25%; zdaj stane 6.000 nemških mark ali tolarске protivrednosti.

LJUBLJANA — Vsak dan ob sedemnajstih se začne redni ogled mesta izpred Magistrata. Tam čaka turiste vodnik, ki govori slovensko, angleško, francosko ali italijansko. Po dogovoru lahko vodnik razlaga v kakem drugem evropskem jeziku, pa tudi kitajsko lahko. Pokažejo staro Ljubljano, potem opero, galerije in čez Tromostovje mimo stolnice spet do Magistrata. Cena ogleda: 500 SIT.

LJUBLJANA — Muzejski vlak, ki je prej vozil z Bleda po bohinjki progi do Nove Gorice, je zaradi pomanjkanja gostov — predvsem tujih — skrajšal svojo pot do Mosta na Soči. Tam naredijo vožnjo z ladjo po Soškem jezeru in dobijo kosilo, nakar se kmalu popoldne vrnejo na Jesenice in čez mejo do Bače na Koroskem.

LJUBLJANA — Slovenski počitnikarji so se za počitnice na morju v velikem številu odločili za hrvaško Istro. Število naj bi se približalo 20.000 osebam, ki naj bi s tem reševali istrski turizem.

RADLJE OB DRAVI — Štiri leta so tekla pogajanja zaradi načrtovane gradnje velikega jezusa na avstrijskem pobočju Golice, ki bi zbiral vode reke Bistrice. Na slovenski strani se v radeljski občini niso mogli pogoditi za višino odškodnine za spremenjen vodni režim reke, pa tudi bali so se

morebitne katastrofe in posega v naravo. Zdaj je vse to prišlo do zaključne točke: pristali so na odškodnino 25 milijonov šilingov, ki jih bo občina uporabila za kanalizacijo s čistilno napravo, saniranje potočja Bistrice ter ureditev ceste v Bistriški jarek. S tem so odpadle vse zapreke in bo jez na Golici mirno zbiral vodo za elektrarno v Lavamündu.

LJUBLJANA — Joe Cocker je imel koncert na bežigranskem stadionu, katerega se je udeležilo kakih deset tisoč poslušalcev. Z nastopom Cockerja so bili zadovoljni, a ti koncerti rocka so tudi družabni dogodek, saj pridejo tudi tisti, ki jih navadno ni videti na drugih prireditvah. Nastopili sta tudi italijanska predskupina Wind (zastarel hard rock) in Mary Rosde iz Postojne (nekaj podobnega heavy metal, brez ene slovenske besede).

LJUBLJANA — V ljubljanski občini Center napeljujejo kabelsko omrežje za TV. Dokončno naj bi bilo do konca prihodnjega leta. Primarni kabel teče zdaj izza Bežigrada do Adamič-Lundrovega nabrežja, od njega pa bo šel še v dve smeri: v Tabor in v Staro Ljubljano. V kratkem mislijo že predvajati posebna obvestila, ki naj bi bila zanimiva za občane Centra in o dogodkih v občinski skupščini.

LJUBLJANA — Ker so v Avstriji opozorili na možnost visoke ozonske koncentracije, so tudi v Sloveniji ljudje zaskrbljeni. Hidrometeorološki zavod pa je povedal, da ni zaenkrat izmeril večjih koncentracij ozona v zraku. Po predpisih Svetovne znanstvene organizacije ne sme ob enourni obremenitvi koncentracija ozona preseči 150 mikrogramov na kubični meter zraka ali osemurni obremenitvi 100 mikrogramov na kubični meter zraka. Te meje so bile večkrat presežene v mesecu aprilu in maju, nekaj manjkrat pa v juliju.

ČRNOMELJ — Tovarna Gorenje-Kompresorji bo verjetno prišla v roke danskega podjetja Danfoss; ki bi v tem slučaju kupilo novo opremo za izdelavo energetske varčnih kompresorjev.

LJUBLJANA — Slovenski kvintet trobil je praznoval dvajsetletnico muziciranja s slavnostnim koncertom na ljubljanskem gradu v sklopu 40. mednarodnega poletnega festivala. Izvaja skladbe iz raznih glasbenih pomembnejših obdobij, pa tudi dela domačih avtorjev Uroša Kreka, Primoža Ramovša, Pavla Mihelčiča in Lojzeta Kranjčana. V repertoar uvrščajo tudi dela, ki vsebujejo prvine jazza, čeprav se ne bodo lotili čistega jazza. Nastopali so po raznih festivalih v Evropi in tudi Severni Ameriki.

BELTINCI — 22. folklorni festival je zbral več tisoč obiskovalcev na raznih prireditvah, kjer so sodelovali tako otroci iz okolice kot folklorne skupine iz domačih vasi ali pa iz drugih krajev. Pripravili so razstavo starih krajevnih razglenic, ki je prikazala razvoj Beltincev, prireditev in prikaz kmečkih običajev in navad, ljudske plesne in glasbene skupine, ki so igrale na pozbljena ljudska glasbila. Predstavljeni sta bila tudi dva svatbena prizora.

LJUBLJANA — Reka Sava je od Medvoda pa do Šentjakoba spet toliko „ozdravljena“, da se je možno v njej celo — okopati! Pravijo, da odkar ne prihajajo vanjo odplake iz tovarne celuloze v Goricanah, se je kakovost iz III. in IV. razreda dvignila v II. Vendar pa se položaj spet poslabša, ko se v Savo izliva Kamniška Bistrica in Ljubljana.

LJUBLJANA — Umrli je pisatelj in dramatik Dominik Smole, star 63 let. Za svoja dela je dobil več nagrad (Prežihovo, Prešernovo); kot najboljšo delo mu kritiki ocenjujejo Antigono, spisano leta 1960.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: 26. avgusta je bila rojena *Marija Belén Bidone*, hči Gustava in Lučke roj. Voršič.

Poroki: Poročila sta v cerkvi Marije Pomočnice pri Don Boscu v Ramos Mejiji *Marko Skvarča* in *Ivanka Tomažević*. Priči sta bila ga. Nada Fajfar in Franc Tomažević. Poročne obrede je opravil Tone Prešeren SDB.

Dne 29. avgusta sta se v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu poročila *Janez Kopač* in *Lili Tušek*. Priči sta bila ga. Albina Kopač in Jože Tušek. Poročne obrede je opravil p. dr. Alojzij Kukovica.

Novoporočencem naše čestitke!

Nova diplomantka: V sredo, 1. julija 1992, je na Institutu za telesno vzgojo I.N.E.F. diplomirala *Elizabeta Petkovšek Mavričeva* za profesorico telesne vzgoje.

Čestitamo!

Smrt: V San Justu je umrla *Angela Bevc*, Naj počiva v miru!

MENDOZA

Visoko mesto

Konec meseca avgusta je v provinci Mendosi zasedla visoko in odgovorno mesto v vodstvu provincijskih sol naša rojkinja *Terezija Grintal por. Bajuk*.

Glavni direktor šolstva prof. Domingo de Carra je postavil prof. Terezijo Grintal na važno mesto direktorice vzgojnega načrtovanja — Directora de Planeamiento Educativo. V salonu Sarmiento na Ministrstvu za kulturo, kjer je na slovesnosti prof. Grintal prevzela delo, je omenjeni glavni direktor v svojem nagovoru dejal med drugim:

„Delo tega vzgojnega načrtovanja je predvidevati prihodnost in se pripraviti na nove potrebe... Poiskali smo profesorico, ki je primerna za to mesto, ki pomeni koordinacijo in pripravo dejanj za izboljšanje pouka v vsej provinci.“

Slovenci v Mendosi in v vsej Argentini smo veseli, da je z vzgojnim delom naša rojkinja zaradi svoje sposobnosti dosegla to visoko čast. Prepričani smo, da bo njeno delo v korist vsem profesorjem in tudi dijakom, njej pa želimo veliko uspeha pri delu in ji čestitamo.

RAZKRIZJE — Že desetletje dolg spor zaradi uporabe jezika v razkrižki fari zadnje čase spet prihaja na površje. Razkrižje namreč po cerkvenih določilih spada pod zagrebško škofijo; v farni cerkvi se bere maša v hrvaščini, prav tako otroci poslušajo verouk v hrvaškem jeziku. Mariborski škof Kramberger podpira zahteve Razkrižancev, da bi dobili slovenski jezik v cerkev, vendar ne more nič narediti, dokler Vatikan ne odloči nove meje škofij. Tega pa ne bo naredil, dokler ne bo uradno urejena mednarodna meja med Hrvaško in Slovenijo. Hrvaška Cerkev pa ne priznava današnjih meja med državama, zato vztraja na tem, da je Razkrižje del hrvaške škofije, čeprav so se prebivalci Razkrižja pri zadnjem popisu izjavili z 88,8% za Slovence in le 1,5% za Hrvate.

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

Liga žena-mati

Pri sanmartinski Ligi žena-mati je v avgustu predaval dr. Jure Rode in sicer o temi: Razvoj verskih sekt v Argentini; glavne skupine, načini dela, glavni voditelji in rast teh organizacij.

V zadnjih desetih letih je to morda najvažnejši politični, družbeni, kulturni in predvsem verski pojav.

Njihovo pridiganje zajame približno 5 milijonov Argentinecev. Trenutno je približno 3000 aktivnih verskih skupin, veliko od teh nezakonitih.

Različni opazovalci so mnenja, da te skupine razkrajajo argentinsko družbo. Na žalost to niso preveč poudarjali politični voditelji in oblikovalci javnega mnenja. Tkim. „vodilna plast“ zgloda brezbrizna.

Gopodarska kriza in nezaupanje v vodilne ustanove omogočajo rast in širjenje teh verskih skupin, v katerih posebej ubožnejši sloji iščejo svojo osebno in skoraj čudežno rešitev.

Te sekte rastejo zaradi izrednega aktivizma, ki je večji od političnega in večkrat tudi katoliškega.

Veliko teh skupin je na verski podlagi, čeprav ne argentinski. Druge skupine pa skrivajo trgovske in zločinske dejavnosti.

Te sekte so res nevarne in država ter oblasti niso pokazali večje kontrole in opazovanja, kakšne posledice pustijo te skupine v družbi.

I. Jehovci - sekta. Ustanovitelj K. I. Russel. Izdajajo list „Atalaya“ v 10 milijonih izvodov. V Argentini je približno 60.000 članov. Oni so izbrani za zveličanje, oznanjajo konec sveta, odklanjajo vse podobe, Bog je Jahvé, itd.

II. Umbanda - spiritisti. Goje beli spiritizem in „črna magija“. Uporabljajo katoliške svetnike, žrtvujejo živali.

III. Mormoni ali Cerkev J. Kr. svetnikov poslednjih dni. Boga si predstavljajo po človeško in sv. Trojico razlagajo kot tri bogove. Ob nedeljah imajo sv. večerjo s kruhom in vodo. V začetku so imeli mnogoženstvo, ne smejo piti alkohola, kave, čaja, drog itd.

IV. „Božji otroci“ (Niños de Dios) morajo imeti slepo pokorščino, zapustiti družino, prijatelje. V Argentini je prepovedana sekta...

OBVESTILA

SOBOTA, 5. septembra:

Dan ZSMŽ, sv. maša ob 19. v Slov. hiši.

NEDELJA, 6. septembra:

Mladinski dan na Pristavi.

Sv. maša in komemoracija za pok. gen.

Rupnikom v Slovenski hiši

SOBOTA, 12. septembra:

SKA: Taras Kermavner predstavi svojo knjigo o slov. politični emigraciji ob 20. v Slovenski hiši.

Redni pouk slovenskega *Srednješolskega tečaja* v Slovenski hiši ob 15. uri

ČETRTEK, 17. septembra:

Pri Ligi žena mati v San Martinu bo govoril zdravnik dr. Miha Stariha.

NEDELJA, 20. septembra:

Proslava obletnice Slomškovega doma.

SOBOTA, 26. septembra:

Predavanje SKA: p. L. Kukovica: Sodobno versko gibanje New Age-Nova doba, ob 20. v Slovenski hiši

MALI OGLASI

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; Viktor Fekonja
 Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Sturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorji; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel: 83-7347 in 826-5005.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarms) za hiše - tovarne - avtomobile. Inž. Janez M. Petkovsek, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa DENAR S.R.L. - Kocmur in kompjuterji Tel./Fax: 942-8681/943-6023

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; središča in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Alas Tour Vam nudi po ugodnih cenah potovanja po Argentini, svetu in v domovino, tudi skupinska. Na uslugo Vam je Juan Kočar. Rivadavia 5283 - Loc. 34 - Tel.: 903-4006.

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.

LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnica. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ARHITEKTI

Arh. Aleksander Jure Mihelič - Nacrti in vodstvo novih zidanj in prenovitve v Buenos Airesu, Miramaru in okolič. Tel.: 631-9600 in 0291-22977.

ADVOKATI

dr. Vital Asić — odvetnik - ponedeljek, središča, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev nacrto - Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

REDECORA - Celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt - Pte. Illia (Ruta 8) N° 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Česarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdc. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

REŠITEV KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Ujec. 5. Oves. 9. Žgo. 12. Pomen. 14. Soparen. 16. Bodeče. 18. Irena. 20. Nisi. 21. Imele. 22. Osa. 24. Oger. 26. Nora. 28. Da. 29. Očarala. 31. Ar. 32. Imun. 34. Vaše. 35. Sla. 36. Oseka. 38. Kmet. 40. Atom.

V nedeljo, 6. septembra

Slovenska hiša

Sv. maša za pok. generala Leona Rupnika

Komemoracija pred spomenikom žrtev. Spominska beseda: Tone Brulc Borci in prijatelji, udeležba je naša častna dolžnost!

TABOR - Argentina

Slovenska kulturna akcija

7. kulturni večer

Taras Kermavner

predstavi svojo knjigo-trilogijo „Slovenski čudež v Argentini“

Sodeluje Ladislav Lenček CM

Sobota, 12. septembra ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše.

CORDOBA

POČITNIŠKI DOM „DR. RUDOLF HANŽELIČ“

nudi mladini, družinam in starejšim osebam, poleg običajnih ugodnosti, le-tos tudi:

- Posebno prehrano za goste, ki bi jo imeli zdravniško predpisano.
- Bazen, igrišče za tenis in paddle v privatnem klubu na poti v Capilla del Monte.
- Šest novih sob za dve osebi, z lastno kopalnico s toplo vodo v malem chaletu.
- TV in videofilme v večernih urah.

Stroški za stanovanje in hrano za letošnjo sezono, so sledeči

ODRASLI	OTROCI	
	od 1-7 let	od 7-13 let
SOBE S PRIV. KOPALNICO	US \$ 18.-	US \$ 13.-
VELIKI CHALET	US \$ 16.-	US \$ 11.-
STARA STAVBA	US \$ 14.-	US \$ 9.-

- Dojenčki zastoj.
- Možnost predplačevanja v obrokih, po dogovoru.

Pismene prijave poslati na:

Počitniški dom „DR. RUDOLF HANŽELIČ“

Villanueva 1880 - (1712) Castelar - Telefon in faks: 627-4160 ali telefon: 629-3016

Vi vprašujete

Pred kratkim sva se s Francko poročila. Oba sva že več let člana SLOGE in imava KARTO SLOGA, s katero sva imela prost vstop na letovišče, kjer sva se tudi spoznala. Priznam, da imava v SLOGI minimalno naložbo, mislim da ni več kot \$ 10.- Če naju bo razveselil otroček, dobiva v SLOGI kakšno podporo?

Pozdrav! Janez.

SLOGA odgovarja

Vso srečo Vama želimo! Z naložbo, ki jo imata sedaj, dobita vsak \$ 50.- podpore ob rojstvu (5 krat naložba). Svetujemo Vama, da čimprej vložita v navadno hranilno vlogo toliko, da bosta imela vsak \$ 200.-. Če vaju bo čez eno leto po naložbi razveselil otroček, bosta dobila vsak po \$ 1.000.- podpore. Če pa se Vama sreča nasmehne prej, si ne delajta preglavic, bosta pa ob naslednjem otročku dobila večjo podporo. SLOGA Vama je na uslugo za vse informacije osebno ali po telefonu.

V SLOGI JE MOČ!

41. Bienal. 43. Vedenje. 45. Ženin. 47. Ena. 48. Orli. 49. Jaka.

NAVPIČNO: 1. Up. 2. Job. 3. Emona. 4. Cedi. 6. Vse. 7. Eo. 8. Spim. 9. Zrelo. 10. General. 11. Ona. 13. Nesoč. 15. Arena. 17. Čigava. 19. Vodi. 21. Iraški. 23. Samoten. 25. Era. 27. Arak. 29. Oneme. 30. Lemež. 31. Usoda. 35. Stana. 37. Kino. 39. Enej. 40. Ave. 41. Bel. 42. Lik. 44. Jr. 46. Na.

SDO

PRISTAVA

SFZ

te vabi 6. septembra na svoj

XXIII. MLADINSKI DAN

8.00 Pričetek tekmovanj.
 11,15 Dviganje zastav; nato sv. maša.
 13.00 Kosilo in nadaljevanje tekmovanj.
 17.30 Kulturni program.

Nato prosta zabava.

Sodeluje: SLOVENSKI INSTRUMENTALNI ANSAMBEL

MePZ GALLUS iz Celovca

v Našem domu v San Justu
 v petek, 4. septembra ob 20. uri

H. Yrigoyen 2756

San Justo

Sporočamo vsem znancem, da je 26. avgusta odšla h Gospodu po večno plačilo gospa

Angela Bevčar

Zahvaljujemo se predvsem prelatu dr. A. Starcu za pogreb in mašo, g. Tonetu Bidovcu in Matiji Borštarnju za molitve ter vsem, ki so pokojnico prišli kropiti, jo spremili na njeni zadnji poti ter molili zanjo.

Žalujoci: hčere Zora ter Olga in Martin Radoš, dr. Marija in dr. Jože Bernik, Vida in Ciril Tekavec z družinami.
 sinova Miro in Rado z družinama
 nečak Lojze Boltar
 in ostalo sorodstvo

Buenos Aires, Chicago, Ljubljana, Gorenje Polje, Deskle, Gorica

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
 Director: Valentín B. Debeljak
 Proprietario: Eslovenia Unida
 Redacción y Administración:
 RAMON L. FALCON 4158
 (1407) BUENOS AIRES
 ARGENTINA
 Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:
 Tine Debeljak ml.
 Uredniški odbor:
 Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
 Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 50; pri pošiljanju po pošti pa \$ 55; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE“.

Stavljenje in oblikovanje:

MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
 Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
 (1101) Buenos Aires

Poravnajte naročnino!